

[COTE] Numéro diktyon : 71855

Österreich, Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), theol. gr., 188

Type de cote :

Actuelle

Equipe Référente :

[ParaTexBib](#)

Auteurs :

- Rédigé par : KWASS Ann Sophie
- Vérifié par : KIM Serguey
- Vérifié par : CASTELLI Emanuele

Identifiants

Répertoire	Numéro	Url	Remarque
Aland minuscules	124	Lien	
Medium	100003416	Lien	

Copistes, possesseurs & autres

Nom	Siècle	Dates	Remarque	Nature	Folios	Commentaire
Janos Zsamboky	16	1531-1584		possesseur	1r	
Zacharias von Tarent				possesseur	188v	
Augustissima Bibliotheca Caesarea Vindobonensis				possesseur		

Bibliographie

Répertoire	Titre	Type	Commentaires	Tome	Pages
	Y. Burns, « A Newly Discovered Family 13 Manuscript and the Ferrar Lection System », dans E. Livingstone (éd), <i>Studia Patristica XVII</i> , Studia Patristica 17, Oxford, Pergamon Press, 1982, p. 278-289				278, 280-281, 283, 285-286, 288 (n. 21)

Répertoire	Titre	Type	Commentaires	Tome	Pages
	M. D'Agostino, « Osservazioni codicologiche, paleografiche e storico-artistiche su alcuni manoscritti del "gruppo Ferrar" », <i>Rudiae</i> , 7, 1995, p. 129-150				
	F. D'Aiuto, « Il libro dei Vangeli fra Bisanzio e l'Oriente: riflessioni per l'età mediobizantina », <i>Forme e modelli della tradizione manoscritta della Bibbia</i> , Città del Vaticano, 2005, p. 309-345				343
	R. Devreesse, <i>Introduction à l'étude des manuscrits grecs</i> , Paris, Imprimerie nationale; Librairie C. Klincksieck, 1954				158 n. 1
	W. Ferrar, T. Abbott (éd), <i>A Collation of Four Important Manuscripts of the Gospels: With a View to Prove their Common Origin, and to Restore the Text of their Archetype</i> , Dublin; London, Hodges, Foster, and Figgis; Macmillan & Co., 1877 (Version en ligne)		cod. V		
	J. Harris, <i>Further Researches into the History of the Ferrar-Group</i> , London, C. J. Clay and Sons, 1900 (Version en ligne)				
	I. Hutter, « Beobachtungen zu italogriechischen Handschriften des Neuen Testaments in der Biblioteca Apostolica Vaticana », <i>Νέα Πύμνη. Rivista di ricerche bizantinistiche</i> , 13, 2016, p. 51-78		"(Nord-)Kalabrien ... vor Mitte 11. Jahrhundert"		52 (n. 5), 53 (n. 12), 54 (et n. 19), 55 (n. 31), 56-58 (et n. 34-35, 42, 44, 46), 59 (et n. 52), 60 (n. 58), 67 (n. 94), 78 (n. 147)
	A. Jacob, « I più antichi codici greci di Puglia: ovvero un viaggio della paleografia nel paese che non c'è », <i>Studi medievali e moderni</i> , 2, 2002, p. 5-42				
	D. Lafleur, « Les relations, au sein du groupe "césaréen", entre le papyrus Chester Beatty (P45) et la Famille Ferrar (f13), dans l'évangile de Marc », <i>The New Testament Text in Early Christianity. Proceedings of the Lille Colloquium, July 2000</i> , Histoire du texte biblique 6, Lausanne, Editions du zèbre, 2003, p. 289-306				289-306
	D. Lafleur, « Le codex de Koridethi (Θ.038) et la Famille 13 : Une nouvelle collation de l'évangile de Marc », <i>Textual Research on the Psalms and Gospels. Papers from the Tbilisi Colloquium on the Editing and History of Biblical Manuscripts</i> , Supplements to Novum Testamentum 142, Leiden, Boston, Brill, 2012, p. 89-112				
	D. Lafleur, <i>La Famille 13 dans l'évangile de Marc</i> , New Testament Tools, Studies and Documents 41, Leiden, Boston, Brill, 2013				14-19, 36-37, 48, 54-56, 62, 64-70, 72, 102-105, 1
	K. Lake, S. Lake, <i>Family 13 (The Ferrar Group): The Text According to Mark, With a Collation of Codex 28 of the Gospels</i> , Studies and Documents 11, London; Philadelphia, Christophers; University of Pennsylvania Press, 1941				16-18
	S. Lucà, « Attività scrittorica e culturale a Rossano : da S. Nilo a S. Bartolomeo da Simeri (secoli X-XII) », <i>Atti del congresso internazionale su S. Nilo di Rossano. 28 settembre - 1° ottobre 1986</i> , Rossano, Grottaferrata, 1989, p. 25-73				
	S. Lucà, « Frammenti di codici greci in Calabria », <i>Archivio storico per la Calabria e la Lucania</i> , 67, 2000, p. 171-188		Vergato in Calabria nel pieno sec. XI in minuscola di «tipo Leone».		179 n. 18
	S. Lucà, « Un codice greco del 1124 a Siracusa », <i>Rivista di Studi Bizantini e Neoellenici</i> , N. S. 38, 2001, p. 69-94				89-90
	C. Paschou, « Ο γραφέας Λέων και ο κώδικας Αθηνών 74 », <i>Bollettino della Badia greca di Grottaferrata</i> , 56-57, 2002, p. 211-235				
	J. Perrin, <i>Family 13 in St. John's Gospel: A Computer Assisted Phylogenetic Analysis</i> , New Testament Tools, Studies, and Documents 58, Leiden; Boston, Brill, 2018 (Version en ligne). ISBN : 978-90-04-35007-6 978-90-04-37756-1				48-56
	N. Rinaldi, « Per un nuovo inventario della biblioteca di Giovanni Pontano », <i>Studi medievali e umanistici</i> , 5-6, 2007, p. 163-197				
	K. Weitzmann, <i>Die byzantinische Buchmalerei des 9. und 10. Jahrhunderts</i> , Berlin, Mann, 1935 (Version en ligne)				84, 85

Répertoire	Titre	Type	Commentaires	Tome	Pages
2437	D. Nessel, <i>Breviarium et supplementum commentariorum Lambecianorum, sive catalogus, aut recensio specialis omnium codd. mss. graecorum, necnon linguarum orientalium biblioth. Caesariae Vindobonensis</i> , Vindobonae, 1690				
51	H. von Soden, <i>Die Schriften des Neuen Testaments in ihrer ältesten erreichbaren Textgestalt hergestellt auf Grund ihrer Textgeschichte</i> , Berlin; Göttingen, Arthur Glaue; Vandenhoeck und Ruprecht, 1902-1913		cod. ε1211		
R(III)2445	H. Hunger, O. Kresten, C. Hannick, <i>Katalog der griechischen Handschriften der Österreichischen Nationalbibliothek. Teil 3/2. Codices theologici 101-200</i> , Museion. Veröffentlichungen der Österreichischen Nationalbibliothek. N.F. 4, Wien, 1984 (Version en ligne)				387-390

Contenu

Numéro	Folios	Siècle	Date	Support Principal	Remarque	Copistes, Possesseurs & Autres	Révision
1.A	001-188v	11 (1/2)		Parchemin	- Laut Katalog gibt es drei Vorsatzblätter und zwei Nachsatzblätter aus Papier (Lafleur 2013, S.102). - Eines der Vorsatzblätter enthält eine kurze Inhaltsangabe des Codex und zwei alte Signaturen (Nessel 188 und Lambec it. 31). - Einige Seiten sind heute falsch geheftet, die ursprüngliche Reihenfolge der Folien nach der heutigen Nummerierung lautete nach Hunger: 1-15, 26-41, 16-23, 42-69, 152-159, 70-85, 87-94, 86, 95-125, 24, 25, 126-151, 160-175, 178, 176, 182, 179, 180, 183, 177, 181, 184, 186, 185, 187, 188. - f. 7v und f. 127 sind leer.	Copistes : <ul style="list-style-type: none"> ● Λέων ἀρητήρ Possesseurs : Autres :	

Témoins (32)

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
0001	Prologi Librorum Biblicorum	In Euang.: excerptum ex Irenaeo de quattuor euangeliis "ὁ τῶν ἀπάντων τεχνίτης... συνεγράψατο εὐαγγέλιον"					11 (1/2)		Der Prolog ist in Kreuzform verfasst.	Titulus initialis προλογος των κανονων Incipit Ο των απαντων τεχνιτης θεος Desinit εις την Εφεσον τον επωνυμον εαυτου ευαγγελιον συνεγραψατο.		

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
0001 marg. sin.-marg. dextr.	Versus et epigrammata	Incipit "εὐρημα εκ θεου"	● DBBE Type 5548				11 (1/2)		- Der Text ist um den Haupttext des Folios, den Prolog in Kreuzform herum in den Ecken des Kreuzes angeordnet und in kalligraphischer Majuskel verfasst. - Er muss in folgender Reihenfolge gelesen werden: Links oben, links unten, rechts oben, rechts unten. - Der Text (vor allem das letzte Viertel) ist zumindest auf VMR schwierig zu lesen	Textus Εὐρημα εκ θεου σταυρος ο θειος· ημων των πιστων, το σθενος και η δοξα, εδοθη Ελενης, το ζωηφορον οπλον και σωτηρια και καυχημα υπαρχει.		
0001 marg. sup.	Annotationes	Annotatio anographica possessoris					16?		Laut Lafleur 2013, S. 103 befindet sich daneben noch die Annotatio possessoris "Neapoli Samb.", laut Hunger, S. 398 die Angabe, Johannes Sambucus habe die Handschrift für 15 Dukaten in Neapel erworben, was sich auf dem Mikrofilm nicht erkennen lässt.	Textus S. Crucies Effigies		
001 marg. dextr.	Annotationes	Annotatio maior					16?			Textus Quatuor Euangelia Detail(s) N. 250		
001 marg. dextr.	Annotationes	Annotatio maior					16?			Textus Et Kalendarium Graecorum et Eusebii Canones		

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
001 marg. inf.	Annotationes	Annotatio anagraphica possessoris					16?			Textus Augustissima Bibliotheca Caesarea Vindobonensis Codex manuscriptus Theologicus Graecus		
001v a-2 b	Eusebius Caesariensis	Epistula ad Carpianum	● CPG 3465.1				11 (1/2)			Titulus initialis Ευσεβιος Καρπιανω αγαπητω αδελφω εν κυριω χαιρειν Incipit Αμμωνιος μεν ο Αλεξανδρευσ Desinit ερρωσο εν κυριω.		
002v-5v	Eusebius Caesariensis	Canones Euangeliorum	● CPG 3465.2				11 (1/2)					
006 a-v b	Capitula librorum biblicorum	In Matth.: capitula					11 (1/2)			Desinit Ξη' περι... σωματος του Ιησου.		
006v b--7b	Scholia exegetica biblica	De initio euang. Matth.: excerpta miscellanea ex Iohanne Chrysostomo					11 (1/2)		In 8 partes, cf. infra	Titulus initialis Δια τι λεγεται ευαγγελιον·		
006v b	Prologi Librorum Biblicorum	In Euang.: definitio nominis euangelii secundum Ioh. Chrysostomum (von Soden [80] p. 301)					11 (1/2)		Pars 1 excerptorum	Textus Ευαγγελιον η παρουσα βιβλος λεγει οτι κολασεως αναιρεσιν· και αμαρτηματων λυσιν· και δικαιοσυνην· και αγιασμον και απολυτρωσιν· και υιοθεσιαν· και κληρονομιαν των ουρανων, πασιν ευαγγελιζεται.		
006v b	Scholia exegetica biblica	De initio euang. Matth. (Matth. 1,1): excerptum ex Iohanne Chrysostomo, incipit "Βίβλον δε γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ"					11 (1/2)		Pars 2 excerptorum	Incipit Βιβλον δε γενεσεως Ιησου Χριστου Desinit και ριζα παντων ημων των αγαθων		
006v b-7a	Scholia exegetica biblica	De initio euang. Matth. (Matth. 1,1): excerptum ex Iohanne Chrysostomo, incipit "Τὸ δὲ Ἰησοῦς ὄνομα"					11 (1/2)		Pars 3 excerptorum	Incipit το δε Ιησους ονομα· ουκ εστιν ελληνικον Desinit απο του σωσαι τον λαον αυτου ειρηται.		

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
007 a	Scholia exegetica biblica	De initio euang. Matth. (Matth. 1,1): excerptum ex Iohanne Chrysostomo, incipit "Διὰ τί δὲ οὐκ ἐμνήσθη"					11 (1/2)		Pars 4 excerptorum	Textus Δια τι δε ουκ εμνησθη και ετερων προγονων· περιττον ηγουμενος τουτο, οσον προς Ιουδαιους· και γαρ προς αυτους εγραφη τουτο το ευαγγελιον, ουτοι γαρ μαλιστα ησαν οι θαυμαζομενοι· ο μεν ως προφητης και βασιλευς· ο δε ως πατριαρχης και προφητης.		
007 a	Scholia exegetica biblica	De initio euang. Matth. (Matth. 1,18): excerptum ex Iohanne Chrysostomo, incipit "Οὐκ εἶπεν πρὶν ἢ ἀχθῆναι"					11 (1/2)		Pars 5 excerptorum	Textus Ουκ ειπεν πριν η αχθηναι αυτην εις την οικιαν του νυμφιου. ευρεθη εν γαστρι εχουσα εκ πνευματος αγιου, και γαρ ενδον ην. διοτι εθος ως τα πολλα τοις παλαιοις εν οικια τας μεμνηστευμενας εχειν παρ' εαυτοις.		
007 a-b	Scholia exegetica biblica	De initio euang. Matth. (Matth. 1,20): excerptum ex Iohanne Chrysostomo, incipit "Διὰ τί μὴ φανερώς αὐτῷ φαίνεται"					11 (1/2)		Pars 6 excerptorum	Incipit Δια τι μη φανερωσ αυτω φαινεται ο αγγελος Desinit ου δεομενος της τοιαυτης οψεως.		
007 a-b	Scholia exegetica biblica	De initio euang. Matth. (Matth. 1,20): excerptum ex Iohanne Chrysostomo, incipit "Ἐνεκεν δέ τινος εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος"					11 (1/2)		Pars 7 excerptorum	Incipit ενεκεν δε τινος ειπεν αυτω ο αγγελος Desinit και προ του γαμου τους μνηστηρας.		
007 b	Scholia exegetica biblica	De initio euang. Matth. (Matth. 1,20): excerptum ex Iohanne Chrysostomo, incipit "Τί δέ ἐστιν παραλαβεῖν"					11 (1/2)		- Pars 8 excerptorum - F. 7v uacuum	Incipit Τι δε εστιν παραλαβειν· ενδον κατεχειν· Desinit αλλ' ομως συ αυτου καλεσεις το ονομα.		
008-15v, 026-41v, 016-23v, 042-52	Testamentum nouum	Euangelium sec. Matthaeum					11 (1/2)			Titulus initialis Titulus finalis		

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
052v a	Subscriptiones librorum biblicorum	In Matth.: von Soden p. 297-299 [40]-[58]					11 (1/2)			Textus εγγραφη Εβραϊστι εν Παλαιστινη μετα η' ετη της αναληψεως του κυριου· εχει δε ρηματα ,βφκβ'. στιχους ,βφζ'. Stichometria et alia numerica cf. supra		
052v b-53b	Capitula librorum biblicorum	In Marc.: capitula					11 (1/2)		Die Nummerierung endet mit Capitulum 23.	Desinit s.n. περι... σωματος του Ιησου.		
054-69v, 152-159v, 070-76b	Testamentum nouum	Euangelium sec. Marcum					11 (1/2)			Titulus initialis Titulus finalis		
076 b	Subscriptiones librorum biblicorum	In Marc.: von Soden, p. 297-299 [40-58]					11 (1/2)			Textus ευαγγελιον κατα Μαρκον εγγραφη Ρωμιαστι εν Ρωμη μετα ιβ' ετη της αναληψεως του κυριου· εχει δε ρηματα ,αχοε'. στιχους ,αχιζ'. Stichometria et alia numerica cf. supra		
076v a-77v a	Capitula librorum biblicorum	In Luc.: capitula					11 (1/2)		Neben dem Ende der Capitula auf f. 77v befindet sich eine kurze Randnotiz bestehend aus einigen der ersten Wörter des Lukas-Evangeliums.	Desinit πγ' περι Κλεοπα.		
078-85v, 087-94v, 086r-v, 095-125v, 024r-v, 0	Testamentum nouum	Euangelium sec. Lucam					11 (1/2)			Titulus initialis Titulus finalis		
126v b	Subscriptiones librorum biblicorum	In Luc.: von Soden p. 297-299 [40] - [58]					11 (1/2)			Textus εγγραφη Ελληνιστι εις Αλεξανδρειαν την μεγαλην μετα ιε' ετη της αναληψεως του κυριου· εχει δε ρηματα ,γωγ'. στιχους ,βψν'. Stichometria et alia numerica cf. supra		
127 a	Capitula librorum biblicorum	In Ioh.: capitula					11 (1/2)			Desinit ιη' περι... κυριακου σωματος.		

Folios	Auteur	Oeuvre	Identifiant	Recension ou partie	BHG	Date Lit.	Siècle	Date	Commentaire	Contenu	Rev.	Biblio.
127 b	Imagines	Imago descripta					11?		- Zwei Skizzen von Tieren füllen die rechte Kolumne. - f. 127v ist leer.			
128-151v, 160-169va	Testamentum nouum	Euangelium sec. Iohannem					11 (1/2)			Titulus initialis (Vis. contenu) iniziale(s) figurative(s) Titulus finalis		
169v b-175, 178, 176, 182, 179, 180, 183, 1	Liturgica	Tabulae liturgicae					11 (1/2)		Laut Hunger, S. 390 enthält f. 188v einen Besitzvermerk eines Zacharias von Tarent.			
169v marg. inf.	Versus et epigrammata	Incipit "δίδου μοί, σῶτερ"	● DBBE Type 5550				11 (1/2)			Textus Δίδου μοι, σωτερ, λυτρον αμπλακηματων και βασιλειας της σης αξιωσον με.		
177 a	Versus et epigrammata	Incipit "μέμνησο, σῶτερ" (epigramma anagraphicum copistae)	● DBBE Type 4949				11 (1/2)		Annotation des Kopisten Leon in Auszeichnungsmarkierungen	Textus μεμνησο σωτερ Λεοντι αμαρτωλωι τω κτησαμενω και ξυσαντι εν ποθω.		